

V Bruseli 22. novembra 2023
(OR. en)

15630/23

ECOFIN 1207
UEM 368
SOC 800
EMPL 574
COMPET 1135
ENV 1328
EDUC 450
RECH 514
ENER 628
JAI 1510
GENDER 205
ANTIDISCRIM 191
JEUN 266
SAN 678

SPRIEVODNÁ POZNÁMKA

Od:	Martine DEPREZOVÁ, riaditeľka, v zastúpení generálnej tajomníčky Európskej komisie
Dátum doručenia:	21. novembra 2023
Komu:	Thérèse BLANCHETOVÁ, generálna tajomníčka Rady Európskej únie
Č. dok. Kom.:	COM(2023) 903 final
Predmet:	Odporúčanie – ODPORÚČANIE RADY o hospodárskej politike eurozóny

Delegáciám v prílohe zasielame dokument COM(2023) 903 final.

Príloha: COM(2023) 903 final

EURÓPSKA
KOMISIA

V Štrasburgu 21. 11. 2023
COM(2023) 903 final

Odporúčanie

ODPORÚČANIE RADY

o hospodárskej politike eurozóny

{SWD(2023) 903 final}

Odporúčanie

ODPORÚČANIE RADY

o hospodárskej politike eurozóny

RADA EURÓPSKEJ ÚNIE,

so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie, a najmä na jej článok 136 v spojení s článkom 121 ods. 2,

so zreteľom na nariadenie Rady (ES) č. 1466/97 zo 7. júla 1997 o posilnení dohľadu nad stavmi rozpočtov a o dohľade nad hospodárskymi politikami a ich koordinácií¹, a najmä na jeho článok 5 ods. 2,

so zreteľom na nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1176/2011 zo 16. novembra 2011 o prevencii a náprave makroekonomických nerovnováh², a najmä na jeho článok 6 ods. 1,

so zreteľom na odporúčanie Európskej komisie,

so zreteľom na závery Európskej rady,

so zreteľom na stanovisko Hospodárskeho a finančného výboru,

so zreteľom na stanovisko Výboru pre hospodársku politiku,

keďže:

- (1) Hospodárstvo eurozóny sa ukázalo ako odolné voči veľkým hospodárskym otrasom posledných rokov, no v poslednom čase stratilo dynamiku. Po výraznom oživení v rokoch 2021 a 2022 sa v roku 2023 očakáva spomalenie rastu v eurozóne na 0,6 %. Vysoké a stále rýchlo rastúce spotrebiteľské ceny väčšiny tovarov a služieb zanechávajú vážne následky, a to aj napriek klesajúcim cenám energií, pričom zahraničný dopyt neposkytuje výraznú podporu. Medzitým sa v ekonomike prejavuje reakcia menovej politiky na vysokú infláciu. Pozitívne je, že trh práce zostáva silný, s rekordne nízkou mierou nezamestnanosti, ktorá sa líši pre jednotlivé členské štáty a regióny, a rekordne vysokou mierou účasti a zamestnanosti, hoci sa objavujú náznaky zhoršovania. V roku 2024 sa očakáva postupné oživenie rastu o 1,2 %, spôsobené pokračujúcim rastom zamestnanosti a zvyšovaním reálnych miezd, ako aj pokračujúca dezinflácia. Tento výhľad stále sprevádza vysoká miera neistoty a rizík, ktoré súvisia najmä s vývojom prebiehajúcej útočnej vojny Ruska proti Ukrajine a situáciou na Blízkom východe po brutálnych teroristických útokoch Hamasu na Izrael, ktoré môžu ovplyvniť trhy s energiou. K rizikám spojeným s výhľadom navyše prispieva vplyv politik boja proti inflácii a ich možné účinky na hospodársku činnosť. Tento výhľad zároveň ovplyvňujú aj štrukturálne zmeny súvisiace najmä so silnejúcim vplyvom zmeny klímy, čoho dôkazom sú extrémne

¹ Ú. v. ES L 209, 2.8.1997, s. 1., ELI: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/HTML/?uri=CELEX:31997R1466>.

² Ú. v. EÚ L 306, 23.11.2011, s. 25, ELI: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/HTML/?uri=CELEX:32011R1176>.

poveternostné podmienky, ako aj požiare a povodne nebývalých rozmerov v letnom období.

- (2) Celková inflácia v eurozóne sa po dosiahnutí vrcholu (v októbri 2022) zmiernila, čo spôsobili najmä klesajúce ceny energií, ale aj postupné rozsiahle zmiernovanie ostatných zložiek. Napriek tomu je inflácia potravín a služieb naďalej vysoká, najmä pre najzraniteľnejšie osoby, a v mnohých členských štátoch pretrvávajú výrazné inflačné tlaky. Inflácia by mala v roku 2023 klesnúť na 5,6 % a v roku 2024 ešte viac na 3,2 %, takže zostáva nad cieľom ECB na úrovni 2 %. K procesu dezinflácie prispieva aj zvyšovanie úrokovej sadzby ECB, ktoré je najrýchlejšie a najväčšie od vytvorenia menovej únie. Výnosy štátnych dlhopisov v eurozóne sa zvýšili, ale rizikové prirážky zostali relatívne stabilné. ECB opakovane vyjadrila svoj záväzok udržiavať vysoké úrokové sadzby tak dlho, ako to bude potrebné na zníženie inflácie na cieľovú úroveň, a objasnila, že budúci vývoj menovej politiky sa bude aj naďalej riadiť prístupom založeným na údajoch.
- (3) OTRAS spôsobený cenou energií naštobil nákladovú konkurencieschopnosť v eurozóne, najmä pre energeticky náročnejšie členské štáty a odvetvia. Negatívne vplyvy vyšších nákladov boli doteraz zmiernované pohybmi výmenného kurzu a dočasnými opatreniami, ktoré prijali vlády na podporu podnikov a zraniteľných domácností. Aj kvôli vplyvu vysokých nákladov na energie a rozdielom v energetickej náročnosti hospodárstiev členských štátov a v získavaní zdrojov energie však došlo k veľkým rozdielom v inflácii v rámci eurozóny. Napriek zníženiu cien energií v roku 2023 sa tieto rozdiely doteraz zmiernili len čiastočne. Pretrvávajúce cenové rozdiely by spolu s rozptylom v raste miezd za posledné dva roky mohli viesť k dlhodobým rozdielom v konkurencieschopnosti členských štátov eurozóny a mohli by prispieť k makroekonomickým nerovnováham, ktoré by mohli narušiť fungovanie eurozóny. V strednodobom horizonte schopnosť eurozóny a členských štátov posilniť produktivitu čiastočne závisí od schopnosti udržať inovácie a investície. V tejto súvislosti by vyhliadky na potenciálne trvalo vyššie ceny energie a náklady v porovnaní s obchodnými partnermi, pretrvávajúce rozdiely v raste produktivity oproti iným partnerom a zvyšujúce sa riziká geoeconomickej fragmentácie znamenali znevýhodnenie pre hospodárstva eurozóny.
- (4) Vzhľadom na súčasné makroekonomické podmienky, ktoré sa vyznačujú pretrvávajúcou neistotou, vysokou infláciou a narušením konkurencieschopnosti eurozóny, je potrebné prísť s ambicióznym programom v príslušných oblastiach politiky. Z krátkodobého hľadiska zostáva prioritou zabezpečiť návrat inflácie k cieľu ECB na úrovni 2 %. Pretrvávajúce rozdiely v mierach inflácie medzi členskými štátmi by sa navyše mohli prejavovať aj vo zvyšovaní rozdielov v konkurencieschopnosti. Fiškálna politika by mala prispieť k dezinflácii, pričom by mala byť diferencovaná podľa úrovne dlhu a inflácie v jednotlivých krajinách. Reálny príjem sa v roku 2022 znížil, čo si vyžiadalo prispôsobenie miezd s cieľom zmierniť stratu kúpnej sily, najmä v prípade osôb s nízkymi príjmami. Orgány verejnej správy by zároveň mali pozorne monitorovať druhotné účinky na infláciu a konkurencieschopnosť a zohľadniť ich pri tvorbe miezd. Okrem toho je naďalej nevyhnutné znižovať riziká ohrozujúce makrofinančnú stabilitu a makroekonomický vplyv sprísnených podmienok financovania. Eurozóna musí v budúcnosti pokračovať v podpore inkluzívneho rastu, zachovať si globálnu konkurencieschopnosť a zároveň sa vyhnúť zvyšovaniu rozdielov medzi členskými štátmi. V tejto súvislosti sú nápomocné reformy a investície, a to aj na podporu zelenej a digitálnej transformácie a odolnosti eurozóny. Včasné a účinné zapojenie sociálnych partnerov a silný

sociálny dialóg sú kľúčové pre podporu tvorby politiky a širokého zapojenia, ktoré napomôže lepšiemu vykonávaniu.

- (5) Očakáva sa, že po výrazne expanzívnych zámeroch fiškálnej politiky v rokoch 2020 až 2022 v dôsledku krízy budú tieto zábery v eurozóne v rokoch 2023 a 2024 reštriktívne, čo je v súlade s potrebou znížiť deficit verejných financií a verejný dlh, zabrániť zvyšovaniu inflačných tlakov a zároveň si zachovať pružnosť vzhľadom na vysokú mieru neistoty. V rokoch 2020 až 2022 slúžili expanzívne zábery fiškálnej politiky v eurozóne, ktorých výška dosiahla okolo 4 % HDP, na podporu hospodárstva vzhľadom na krízu spôsobenú ochorením COVID-19 a prudký nárast cien energií v dôsledku ruskej agresie voči Ukrajine. V rokoch 2023 a 2024 sa očakáva, že súhrnné zábery fiškálnej politiky sa zmenia na reštriktívne, v oboch rokoch o 0,5 % HDP, najmä v dôsledku takmer úplného ukončenia krízových energetických opatrení. Reštriktívne zábery fiškálnej politiky očakávané v rokoch 2023 a 2024 časom prispejú k obnoveniu fiškálnych rezerv, čím sa v niektorých členských štátoch zlepši udržateľnosť verejného dlhu. Je dôležité, aby sa popri zabezpečovaní dodržiavania limitov čistého rastu výdavkov odporúčaných Radou zároveň zábery fiškálnej politiky upravili tak, aby sa zabránilo pretrvávajúcim rozdielom v inflácii. V záujme podpory dlhodobého rastu a zelenej a digitálnej transformácie je potrebné zachovať nielen obozretnú fiškálnu stratégiu, ale aj verejné investície, a prípadne ich zvýšiť. V rokoch 2023 a 2024 sa očakáva ďalšie rozširovanie verejných investícií vo väčšine členských štátov, s pretrvávajúcou podporou z Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti a iných fondov EÚ. Verejné financie sú zároveň vystavené tlaku, ktorý vyplýva z vysokých nákladov v súvislosti so starnutím obyvateľstva, obranou a menej priaznivým diferenciálom medzi úrokmi a rastom. V rámci odporúčaní pre jednotlivé krajiny bolo mnohým členským štátom eurozóny odporúčané prijať opatrenia na zlepšenie udržateľnosti dôchodkových a zdravotníckych systémov a prijať daňové reformy. Vykonávanie preskúmania výdavkov ako pravidelnej súčasti (viac)ročného rozpočtového postupu by pomohlo zlepšiť efektivitu a kvalitu verejných výdavkov. Pre takéto preskúmania treba jasne stanoviť rozsah, mandát a metodiku a ich výsledky by sa mali jasne oznamovať verejnosti.
- (6) Očakáva sa, že súhrnný pomer dlhu k HDP eurozóny v priebehu rokov 2023 – 2024 poklesne kumulatívne o 2,8 percentuálneho bodu a do konca roka 2024 tak dosiahne výšku 89,7 % HDP. Tento pokles je spôsobený najmä rastom nominálneho HDP, ktorý prevyšuje priemernú úrokovú sadzbu platenú z nesplateného dlhu. Vo viacerých členských štátoch však dlh naďalej zostáva vysoký a vyššie úrokové sadzby sa postupne premietnu do vyšších nákladov na obsluhu dlhu, čo v strednodobom horizonte v rôznej miere zaťaží dynamiku dlhu v závislosti od jeho výšky, štruktúry splatnosti a podielu dlhopisov viazaných na infláciu. Cieľom návrhu Komisie na reformu rámca správy hospodárskych záležitostí³ je podporiť realistické, udržateľné a postupné fiškálne úpravy, ktoré by sa riadili strednodobými plánmi pre jednotlivé krajiny, a zvýšiť udržateľný rast prostredníctvom podpory príslušných reforiem a investícií. Rada je rozhodnutá dokončiť prácu na rámci správy hospodárskych záležitostí v roku 2023. Rýchlym uzavretím dohody o revidovanom právnom rámci sa dosiahne jasnosť a predvídateľnosť fiškálnej politiky v budúcnosti, a zároveň sa podporí udržateľnosť dlhu a hospodársky rast.

³

COM(2023) 240 final, COM(2023) 241 final a COM(2023) 242 final.

- (7) V roku 2023 vzrástli náklady na núdzové podporné opatrenia prijaté na zmiernenie hospodárskeho a sociálneho vplyvu nárastu cien energií, a to aj napriek tomu, že ceny energií oproti vrcholu z roku 2022 klesli. Komisia odhaduje, že čisté rozpočtové náklady takýchto opatrení v roku 2023 predstavujú až 1,0 % HDP eurozóny, čo je pokles oproti 1,3 % v roku 2022. Napriek predchádzajúcemu poradenstvu v príslušných oblastiach politiky a záväzkom členských štátov zlepšiť kvalitu takýchto podporných opatrení bola takmer polovica súvisiacich rozpočtových nákladov v roku 2023 vynaložená na cenové opatrenia, ktoré nie sú zamerané na zraniteľné osoby a podniky. Teraz sa očakáva, že väčšina opatrení sa v súlade s očakávanou stabilizáciou cien energií v priebehu roka 2024 postupne zruší. Ak sa tieto plány zrealizujú, vzniknú v roku 2024 v eurozóne ako celku zostatkové rozpočtové náklady približne vo výške 0,2 % HDP. Ak by sa však cena energií opäť zvýšila na úroveň, ktoré by si vyžadovali nové podporné opatrenia alebo pokračovanie existujúcich opatrení, tieto opatrenia by sa mali zamerať na ochranu zraniteľných domácností a podnikov, mali by byť fiškálne dostupné a mali by sa v rámci nich zachovať stimuly pre úspory energie. Všeobecne a nad rámec opatrení súvisiacich s energetickou krízou by intenzívnejšie využívanie environmentálneho zdaňovania v súlade so zásadou „znečisťovateľ platí“ spolu s postupným rušením dotácií na fosílna paliva a iných environmentálne škodlivých dotácií mohlo prispieť k zväčšeniu fiškálneho priestoru pre členské štáty eurozóny.
- (8) Udržiavaním dostatočne vysokej úrovne vysokokvalitných verejných investícií sa môže prispieť k posilneniu potenciálneho rastu a môže sa podporiť zelená a digitálna transformácia. V tomto ohľade je prioritou úplné vykonanie reforiem a investícií v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti a fondov politiky súdržnosti. Vykonávanie národných plánov obnovy a odolnosti je na dobrej ceste, no ich napredovanie sa v jednotlivých štátoch líši a v niektorých prípadoch je potrebné zvýšiť intenzitu vykonávania, aby sa odstránili nahromadené omeškania. Do polovice novembra Komisia prijala 34 žiadostí o platbu od 19 členských štátov eurozóny a vo forme grantov a pôžičiek vyplatila celkovo 162,1 miliardy EUR. Z toho 51,6 miliardy EUR sa vyplatilo v rámci predbežného financovania a 110,5 miliardy EUR sa vyplatilo po dosiahnutí míľnikov a cieľov. V roku 2023 bolo tempo vyplácania o niečo nižšie, ako sa očakávalo – čiastočne preto, že členské štáty sa zameriavajú na revíziu svojich plánov obnovy a odolnosti v dôsledku zmien v prideliovaní grantov, nových žiadostí o pôžičky a zavádzania kapitol o plánoch REPowerEU⁴. Od začiatku pandémie ochorenia COVID-19 sa v rámci politiky súdržnosti prostredníctvom Európskeho fondu regionálneho rozvoja, Kohézneho fondu, Európskeho sociálneho fondu a iniciatívy na podporu zamestnanosti mladých ľudí členským štátom eurozóny vyplatilo takmer 120 miliárd EUR. V súvislosti s hodnotením v rámci strednodobého preskúmania politiky súdržnosti budú mať členské štáty príležitosť preskúmať programy politiky súdržnosti a prideliť prostriedky na riešenie naliehavých potrieb a nových výziev. V rámci cyklu európskeho semestra 2024 sa poskytnú usmernenia pre strednodobé preskúmanie, lepšie sa nasmerujú ďalšie finančné prostriedky vzhľadom na sociálno-ekonomický kontext a výzvy v členských štátoch a regiónoch a zároveň sa podporí komplementárnosť s nástrojom na obnovu a odolnosť a inými fondmi EÚ.

⁴ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/241 z 12. februára 2021, ktorým sa zriaďuje Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti (Ú. v. EÚ L 57, 18.2.2021, s. 17) ELI: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/HTML/?uri=CELEX:32021R0241>.

- (9) Podpora súkromných investícií, inovácií a rozvoja zručností má zásadný význam pre zvýšenie produktivity a posilnenie konkurencieschopnosti eurozóny, najmä na účely podpory zelenej a digitálnej transformácie. Odstránením prekážok brániacich investíciám, a to aj prostredníctvom reforiem na zjednodušenie a digitalizáciu plánovania, vydávania povolení a iných administratívnych postupov, by sa prispelo k podpore súkromných investícií. Prínosom priemyselnej politiky môže byť aj podpora investícií, ochrana konkurencieschopnosti a predchádzanie rizikám spojeným s nadmernou závislosťou od obmedzeného počtu tretích krajín v oblasti kľúčových technológií, surovín a priemyselných vstupov. Európska komisia v rámci Priemyselného plánu Zelenej dohody predložila niekoľko iniciatív na posilnenie strategických odvetví vrátane aktu o emisne neutrálnom priemysle⁵, aktu o kritických surovinách⁶ a Platformy strategických technológií pre Európu (STEP)⁷. Prostredníctvom Inovačného fondu a Modernizačného fondu sa zároveň poskytuje finančná podpora na potrebnú transformáciu súkromného sektora. Prijatím dočasného krízového a transformačného rámca⁸ Európska komisia umožnila členským štátom využiť flexibilitu stanovenú v pravidlách štátnej pomoci uplatňovaných na podporné opatrenia v odvetviach, ktoré sú kľúčové pre prechod na klimaticky neutrálne hospodárstvo. Hoci členské štáty eurozóny prijali opatrenia na podporu odvetví najviac ohrozených energetickou krízou a na podporu zelenej transformácie, o takýchto opatreniach sa vo všeobecnosti rozhoduje na úrovni krajiny, takže hrozí riziko narušenia rovnakých podmienok v rámci jednotného trhu. Platforma STEP predstavuje prvý krok pri riešení zvýšenej potreby verejných investícií EÚ do takýchto kritických technológií, aby sa podporili oveľa väčšie súkromné investície, pričom môže prispieť k zabezpečeniu súdržnosti a jednotného trhu. Zároveň predstavuje dôležitý prvok pre testovanie uskutočniteľnosti a prípravu nových intervencií ako kroku smerom k Európskemu fondu suverenity. Silné kapitálové trhy sú zásadne dôležité pre inkluzívne, konkurencieschopné a odolné hospodárstvo eurozóny. Prehĺbenie únie kapitálových trhov by pomohlo mobilizovať potrebné súkromné financovanie zelenej a digitálnej transformácie, znížiť fragmentáciu a zlepšiť prístup k financiam. Vo februári 2023 Európska rada vyzvala Radu Európskej únie a Európsky parlament, aby pokračím v práci na legislatívnych návrhoch v tejto oblasti a jej dokončením urýchlili vykonávanie akčného plánu únie kapitálových trhov. V máji 2023 si Euroskupina stanovila za cieľ do marca 2024 dosiahnuť dohodu o tom, na ktoré oblasti by sa Európska komisia mala zamerať v záujme ďalšieho prehĺbenia únie kapitálových trhov. V rámci práce na hospodárskej a menovej únii Komisia v roku 2023 predložila návrh o právnom rámci pre digitálne euro. Digitálnym eurom, ktoré by bolo doplnkom k hotovostnému euru, by sa podporila digitalizácia hospodárstva, ako aj inovácie v oblasti maloobchodných platieb, a zároveň by sa znížila fragmentácia platieb v celej Únii. V prípade emisie digitálneho eura by vznikla nová možnosť využívania bezrizikovej menovej bázy pri európskych platobných službách. Zároveň by sa uľahčili cezhraničné platby a prispelo by sa k posilneniu medzinárodnej úlohy eura, ako aj otvorenej strategickej autonómie EÚ.
- (10) Napriek spomaľovaniu rastových impulzov zostáva trh práce stále odolný. V roku 2023 stále stúpala zamestnanosť aj pracovný čas, a to v kontexte nedostatku

⁵ COM(2023) 161 final.

⁶ COM(2023) 160 final.

⁷ COM(2023) 335 final.

⁸ Ú. v. EÚ C 101, 17.3.2023, s. 3 – 46.

pracovných síl a zručností a zvýšenej tendencie podnikov hromadiť pracovnú silu. Napriek tomu, že sa v členských štátoch celkovo dosiahla dobrá výkonnosť, niektoré skupiny sú na trhu práce stále nedostatočne zastúpené (ženy, mladí ľudia, nízkokvalifikované osoby, osoby so zdravotným postihnutím). Aktívne politiky trhu práce (spolu s poskytovaním kvalitného a cenovo dostupného vzdelávania a starostlivosti v ranom detstve) zohrávajú kľúčovú úlohu pri zvyšovaní účasti a podpore poskytovania a nadobúdania zručností, pričom v dlhodobom horizonte pozitívne vplyvajú na rast potenciálneho HDP a konkurencieschopnosť. Riadená legálna migrácia z tretích krajín, pri ktorej sa zabezpečí dodržiavanie a presadzovanie pracovných a sociálnych práv, dopĺňa využívanie talentov v Únii a môže prispieť k riešeniu nedostatku kvalifikovanej pracovnej sily. V roku 2022 členské štáty eurozóny vydali 664 000 prvých pracovných povolení štátnym príslušníkom tretích krajín na účely zamestnania, pričom toto číslo sa v priebehu desiatich rokov takmer strojnásobilo.

- (11) Nominálne mzdy sa v roku 2022 (+4,8 %) a na začiatku roka 2023 zvýšili, a to v dôsledku vysokej inflácie a prehriatych trhov práce. Hoci sa tým čiastočne zmiernila strata kúpnej sily, rast nominálnych miezd nedržal krok s infláciou (−3,7 % v prípade reálnych miezd v roku 2022). Je pravdepodobné, že v rokoch 2023 a 2024 bude rast nominálnych miezd silný, zatiaľ čo reálne mzdy by mali mierne stúpnuť a posilniť tak domáci dopyt. Očakávaný rast miezd môže zároveň ovplyvniť ceny tovarov so silným podielom domácej pracovnej sily, ako sú napríklad služby, hoci tento vplyv na ceny by sa mohol zmierniť, ak sa zruší zvýšenie jednotkových ziskov v minulosti. Vyššie mzdy by mohli takisto ovplyvniť konkurencieschopnosť a trvalé rozdiely v eurozóne by spolu s inými faktormi mohli viesť k makroekonomickým nerovnováham. Pri dohodách o mzdových podmienkach by sa preto okrem vnútroštátnej dynamiky mal náležite zohľadniť aj vývoj v eurozóne.
- (12) Zvýšenie životných nákladov, najmä v súvislosti s energetickou krízou a súvisiacim zhoršením obchodných podmienok, malo negatívny vplyv na reálny príjem, ako aj výrazné sociálne dôsledky. V roku 2022 stúpili ceny za bývanie, vodu, elektrinu, plyn a všetky ďalšie palivá o 17,5 %, ceny za potraviny a nealkoholické nápoje o 10,5 % a ceny za dopravu o 11,2 %. Domácnosti s nízkymi príjmami postihli zvlášť veľké úpravy životných nákladov. Vo viac než polovici členských štátov eurozóny došlo k nárastu materiálnej a sociálnej deprivácie a energetickej chudoby, a to aj napriek vývoju nominálnych miezd a mechanizmom podpory. Vo viacerých členských štátoch zvýšenie životných nákladov neúmerne postihlo starších ľudí a ľudí žijúcich vo vidieckych oblastiach.
- (13) Bankový sektor eurozóny sa ukázal ako odolný aj napriek rôznym epizodám zvýšených otrasov na trhu. Bankový sektor eurozóny má v súčasnosti dostatočnú kapitálovú vybavenosť a je ziskový, ako to potvrdili aj stresové testy, ktoré v roku 2023 v rámci celej EÚ vykonal Európsky orgán pre bankovníctvo. Popri sprísňovaní menových a úverových štandardov sa výrazne spomaľujú toky úverov do súkromného sektora. V budúcnosti sa môže prudké zhoršenie makroekonomického výhľadu spolu s dlhodobým pretrváváním vysokých úrokových sadzieb premietnuť do slabšej kvality aktív. Zároveň môže byť odvetvie nebankového finančného sprostredkovania konfrontované so zraniteľnosťami. V súvislosti so sprísnenými podmienkami financovania bude pre zachovanie schopnosti finančného sektora financovať hospodárstvo dôležité včasné monitorovanie rizík, aktívna spolupráca s dlžníkmi a aktívne riadenie nesplácaných úverov. Môžu sa objaviť aj iné riziká ohrozujúce finančné trhy. Vyššie rizikové prirážky a sprísňovanie podmienok

likvidity môžu viesť k silnejšej a potenciálne nesystematickej korekcii cien aktív. Takisto je potrebné pozorne monitorovať prebiehajúce korekcie na trhoch s nehnuteľnosťami určenými na bývanie a na podnikanie. Rastúce sadzby hypoték a zhoršujúca sa schopnosť obsluhovať dlh môžu viesť k podstatným korekciám cien nehnuteľností na bývanie a mohli by podnietiť finančnú nestabilitu.

- (14) Vo vyhlásení zo samitu eurozóny z marca 2023 boli opätovne potvrdené záväzky vedúcich predstaviteľov eurozóny dobudovať bankovú úniu. Najmä ratifikácia revidovanej zmluvy o Európskom mechanizme pre stabilitu, ktorou by sa umožnilo zavedenie spoločného zabezpečovacieho mechanizmu pre jednotný fond na riešenie krízových situácií, by znamenala ďalšie posilnenie odolnosti eurozóny. Vzhľadom na tieto skutočnosti Komisia v apríli 2023 predložila návrh reformy rámca pre krízové riadenie bánk a ochranu vkladov s cieľom umožniť orgánom organizovať riadny odchod z trhu pre zlyhávajúce banky akejkoľvek veľkosti a obchodných modelov vrátane menších subjektov,

ODPORÚČA, aby členské štáty eurozóny v rokoch 2024 až 2025 prijali jednotlivo, a to tak prostredníctvom vykonávania svojich plánov obnovy a odolnosti, ako aj spoločne v rámci Euroskupiny, opatrenia s cieľom:

1. Prijatť koordinované a obozretné fiškálne politiky s cieľom udržať dlh na obozretnej úrovni alebo prijateľným spôsobom znižovať mieru zadlženosti. Dosiahnuť celkové reštriktívne zámery fiškálnej politiky v eurozóne a uľahčiť tak včasný návrat inflácie k cieľu na úrovni 2 %, no zachovať si pritom pružnosť vzhľadom na vysokú mieru neistoty. Čo najskôr postupne ukončiť podporné opatrenia súvisiace s krízou v oblasti energetiky a použiť výsledné úspory na zníženie deficitov. Zabezpečiť dodržiavanie maximálnych výdavkov odporúčaných Radou, no zároveň upraviť zámery fiškálnej politiky tak, aby sa zabránilo pretrvávajúcim rozdielom v inflácii. V strednodobom horizonte vytvoriť fiškálne stratégie na dosiahnutie obozretnej strednodobej fiškálnej pozície a podľa potreby posilniť udržateľnosť dlhovej služby prostredníctvom postupnej a udržateľnej konsolidácie v spojení s vysokokvalitnými verejnými investíciami a reformami. Podľa potreby zahrnúť do týchto stratégií opatrenia na ďalšie zvýšenie efektívnosti a kvality verejných výdavkov a na zlepšenie udržateľnosti a primeranosti systémov zdravotnej starostlivosti a dôchodkových systémov.
2. Udržať vysokú úroveň verejných investícií s cieľom podporiť zelenú a digitálnu transformáciu a posilniť produktivitu a odolnosť. Urýchliť vykonávanie plánov obnovy a odolnosti vrátane kapitol o plánoch REPowerEU. Naplno využiť programy politiky súdržnosti a zabezpečiť, aby sa pri ich strednodobom preskúmaní zohľadnili okrem iného aj problémy identifikované v rámci európskeho semestra a pokrok pri vykonávaní Európskeho piliera sociálnych práv, no neznížiť pritom ich celkové ambície.
3. V súlade s vnútroštátnymi postupmi a pri rešpektovaní úlohy sociálnych partnerov podporovať vývoj miezd, ktorý zmierňuje stratu kúpnej sily, najmä v prípade pracovníkov s nízkymi príjmami, s náležitým ohľadom na dynamiku konkurencieschopnosti a tak, aby sa v rámci eurozóny predchádzalo pretrvávajúcim rozdielom. Podporovať zvyšovanie úrovne zručností a rekvalifikáciu, ako aj aktívnu politiku trhu práce s cieľom riešiť nedostatok pracovných síl a zručností a zvýšiť produktivitu. Prijatť opatrenia na uľahčenie riadenej legálnej migrácie pracovníkov z tretích krajín v povolaniach s nedostatkom pracovných miest, v plnom súlade s využívaním talentov z EÚ. Zaručiť a posilniť primerané a udržateľné systémy

sociálnej ochrany a začlenenia. Zabezpečiť účinné zapájanie sociálnych partnerov do tvorby politík a posilniť sociálny dialóg.

4. Odstrániť prekážky pri investíciách, aby sa zmiernil nedostatok v investíciách do zelenej a digitálnej transformácie. Zlepšiť prístup k financiám, najmä pre inovačné podniky a MSP, prostredníctvom ďalšieho pokroku smerom k únii kapitálových trhov. Zabezpečiť, aby bola verejná podpora pre príslušné strategické odvetvia cielená, bez narušenia rovnakých podmienok na jednotnom trhu a s cieľom zvýšiť konkurencieschopnosť a otvorenú strategickú autonómiu eurozóny. Pokračovať v posilňovaní medzinárodnej úlohy eura a dosiahnuť ďalší pokrok v úsilí zameranom na digitálne euro.
5. Monitorovať riziká týkajúce sa sprísnených podmienok financovania, najmä tie, ktoré sa týkajú kvality aktív a potenciálnych korekcií cien aktív, a to aj na trhoch s nehnuteľnosťami. Monitorovať vývoj odvetvia nebankového finančného sprostredkovania, aby sa predišlo vzniku systémového rizika a jeho negatívneho presahovania do hospodárstva. Dobudovať bankovú úniu pokračovaním prác na všetkých jej prvkoch vrátane európskeho systému ochrany vkladov.

V Štrasburgu

*Za Radu
predseda/predsedníčka*